

Nr 22

Utlåtande i anledning av väckt motion angående ekonomisk ersättning till tjänsteman som avsatts från sin tjänst.

Första lagutskottet har till behandling förehaft en inom första kammaren väckt motion, nr 76, av herr *Aman*. I motionen hemställes, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av det i motionen väckta spørsmålet.

I motionen anföres följande:

Det har alltid betraktats såsom väsentligt att ämbetsmän i framskjuten ställning åtnjuti allmän aktning, varför vissa fall av förseelser och brott icke ansetts förenliga med utövande av ämbeten. Ju mera framskjuten ämbetsmannaställningen är, desto svårare kan man föreställa sig det vara för en domstol att underlåta att vid brott skilja vederbörande ämbetsman från hans ämbete. Om sådant skiljande från ämbetet på grund av det framskjutna ämbetet och nödvändigheten av allmänhetens förtroende för dess innehavare är ofrånkomligt, kan emellertid på grund av den förlorade tjänsteställningen större ekonomiskt straff drabba vederbörande ämbetsman än vad som är rimligt. Visserligen står det honom öppet att vädja till regering och riksdag om någon form av gottgörelse, men svårigheten att ge en sådan kan vara stor, då ett positivt ställningstagande från riksdagens sida skulle kunna uppfattas exempelvis såsom ett underkännande av domslutet.

För att undvika svårigheter av detta slag förefaller det naturligt att efter en ämbetsmans avsättning en särskild prövning av därtill utsedd särskild instans automatiskt kunde och skulle ske av hans ekonomiska villkor.

Gällande bestämmelser m. m.

Utöver de allmänna straffarterna, straffarbete, fängelse och böter, finnes särskilda straff för dem som är underkastade ämbetsansvar. Dessa särskilda straff, som benämnes ämbetsstraff, är enligt 2 kap. 15 § strafflagen av två slag, nämligen avsättning och suspension, det senare innebärande mistning av befattning på viss tid.

Avsättning innebär förlust av rätt till lön från den dag dom å avsättning vinner laga kraft. Suspension medför under den tid den dömde på grund av domen är skild från befattningens utövning förlust av de rättigheter och förmåner som följer med befattningen.

Enligt till år 1949 gällande regler kunde avsättningsdom medföra förlust av *pensionsrätt*. Enligt nu gällande bestämmelser för statliga befattnings-

havare intager den avsatte samma ställning i pensionshänseende som om han avgått frivilligt vid tidpunkten för avsättningen.

Ämbetsstraffens användning regleras i 25 kap. strafflagen. I 1—4 §§ i kapitlet upptages bestämmelser om särskilda brott, som är straffbara endast om de begås av ämbetsmän (självständiga ämbetsbrott). De självständiga ämbetsbrotten, tjänstemissbruk (1 §), tagande av mutor (2 §), brott mot tystnadsplikt (3 §) och tjänstefel (4 §) föranleder i första hand ämbetsstraff. För grova brott kan frihetsstraff ådömas jämte ämbetsstraff. I ringa fall är straffet allenast böter.

Från tillämpningsområdet för 1—4 §§ undantages fall, där gärningen eljest är särskilt belagd med straff. De självständiga ämbetsbrotten är således subsidiära i förhållande till allmänna brott. Gärningar, som är straffbelagda vare sig de begås av ämbetsmän eller andra, medför även för ämbetsmän i första hand allmänt straff. Detta gäller såväl de fall då ämbetsman begår allmänt brott som har direkt samband med tjänsten (osjälvständiga ämbetsbrott) som de fall då ämbetsmans allmänna brott ej har samband med tjänsten (ämbetsbrott i vidsträckt mening). Den omständigheten att ett av ämbetsman begånget allmänt brott tillika innefattar åsidosättande av tjänstplikt (osjälvständigt ämbetsbrott) skall enligt en i 5 § upptagen bestämmelse beaktas vid bestämmande av straffet och kan föranleda att det allmänna straffet skärpes.

I 25 kap. 7 § meddelas regler för användningen av avsättning och suspension vid ämbetsmans allmänna brott. Dessa regler är gemensamma för självständiga ämbetsbrott och ämbetsbrott i vidsträckt mening och gäller följaktligen brott begångna såväl i som utom tjänsten. Lagrummet upptager följande bestämmelser. Om ämbetsman dömes till straffarbete för det allmänna brottet skall han avsättas; om särskilda skäl föranleder därtill, må han dock bibehållas i tjänsten och kan i sådant fall dömas till suspension. Om ämbetsmannen förskyller fängelse eller böter, skall han dömas till suspension, om han genom brottet i avsevärd mån skadat det anseende som innehavaren av befattningen bör äga; dock må till avsättning dömas, därest han med hänsyn till tjänstens särskilda beskaffenhet genom brottet visat sig uppenbarligen icke vara skickad att innehava denna. Då avsättning eller suspension ådömes, skall den förlust ämbetsmannen därigenom lider beaktas vid bestämmandet av annat straff för brottet, och må böter som eljest skolat följa å brottet bortfalla.

Med det i lagtexten använda ordet »förlust» åsyftas ävenledes den ekonomiska förlust som tjänstemannen lider genom ådömandet av avsättning eller suspension.

Historik

I en vid 1959 års riksdag väckt motion (I:57) kritiserades det vid tillkomsten av 1948 års lagstiftning om brott mot staten och allmänheten i 25 kap. 7 § strafflagen införda stadgandet, enligt vilket ämbetsman må dömas till avsättning för allmänt brott som förskyller endast böter. Motionären uttalade bl. a., att stadgandet kunde tillfoga den dömde ett straff som ej stode i proportion till den begångna förseelsen. I motionen hemställdes om en översyn av strafflagens kap. 25 om ämbetsbrott med särskilt beaktande av vad i § 7 sägs om möjlighet till avsättning vid annat än frihetsstraff. I första lagutskottets utlåtande över motionen (nr 15) lämnas å s. 2—5 en redogörelse för tillkomsten av de av motionen berörda lagreglerna. Till denna redogörelse må här fogas följande uttalande av departementschefen i proposition till 1948 års riksdag (nr 80) vid 25 kap. 7 §:

Vad slutligen angår kommitténs förslag om tillgodoräknande av ämbetsstraffet vid utmätandet av det allmänna straffet, har häremot i yttrandena framförts kritik från skilda synpunkter. Å ena sidan har anförts, att ett sådant stadgande skulle innebära en opåkallad privilegiering av ämbetsmän i förhållande till befattningshavare i enskild tjänst, vilka även kunde väntas bli avskedade till följd av brott. Å andra sidan har anmärkts, att icke blott den som dömdes till avsättning eller suspension utan även ämbetsman som i anledning av begånget brott frivilligt avginge från sin tjänst borde komma i åtnjutande av avräkning på det allmänna straffet. I anledning härav må framhållas, att den föreslagna lagtexten endast ut säger att den förlust ämbetsmannen lider genom ådömandet av avsättning eller suspension skall beaktas vid bestämmandet av annat straff för brottet och att därvid böter som eljest skolat följa å brottet må bortfalla. Denna formulering lämnar uppenbarligen domstolen stor frihet vid bedömandet vilken reducerande inverkan ämbetsstraffet skall få utöva på det allmänna straffet. Det är sålunda icke nödvändigt, att någon sådan reduktion över huvud äger rum. Tydligt är också, att domstolen, för den händelse ämbetsmannen före domen skulle ha frivilligt avgått från sin befattning, är oförhindrad att låta även detta förhållande inverka på straffmätningen. Som skäl för att låta böter bortfalla, då avsättning eller suspension ådömes, må särskilt framhållas, att det ofta måste te sig hårt med en ytterligare ekonomisk belastning för dem, vilkas lön indragits genom suspension eller som helt förlorat sitt hittillsvarande levebröd genom avsättning. Stadgandet om böters bortfallande innebär såtillvida icke heller någon fullständig nyhet i S. L., som åtskilliga hithörande fall för närvarande äro att bedöma efter särskilda straffbestämmelser i 25 kap. med böter som lägre och avsättning eller suspension som högre straff i en och samma skala. I betraktande härav har jag icke funnit den nyssnämnda kritiken böra föranleda någon ändring i vad kommittén föreslagit i nu förevarande hänseende. Icke heller synes mig det av kommittén här använda ordet »förlust», såsom i ett yttrande gjorts gällande, kunna missuppfattas som om det skulle avse endast ekonomisk förlust.

Första lagutskottet inhämtade yttranden över förenämnda motion. En redogörelse för remissyttrandena finnes å s. 5—8 i utskottsutlåtandet. I detta hemställde utskottet att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd. Efter att ha berört tillkomsten av bestämmelserna i 25 kap. 7 § strafflagen anförde utskottet bl. a. följande:

Förevarande bestämmelser blev, såsom lagens förarbeten utvisar, föremål för mycket ingående överväganden i samband med den nya lagstiftningens tillkomst. Därvid fann de lagstiftande instanserna, att fall kunde förekomma, där den särskilda beskaffenheten av en befattning gjorde det nödvändigt, att vederbörande skildes från tjänsten, om han gjort sig skyldig till sådant brott, som kom honom att framstå som uppenbart olämplig att i fortsättningen förrätta sin tjänst även om straffet icke uppgick till mer än böter. Såsom exempel nämndes sedlighetssårande beteende av skollärare, falskdeklaration av taxeringstjänsteman och upprepat eller svårartat fylleri av präst. Det konstaterades vidare, att det skulle erbjuda stora svårigheter att uppställa specialregler, som täckte alla situationer av förevarande slag.

Utskottet är av den uppfattningen att en möjlighet att i särskilda undantagsfall avsätta ämbetsmän för brott som endast förskyller böter icke lär kunna undvaras och intager sålunda i denna fråga samma ståndpunkt som hävdades av de lagstiftande instanserna vid ifrågakommande stadgandes tillkomst år 1948. Även flertalet i ärendet hörda remissinstanser har givit uttryck för denna uppfattning.

Stadgandets avfattning — liksom lagens förarbeten — utmärker att avsättning som påföljd vid bötesbrott endast skall ifrågakomma i fall av alldeles särskild beskaffenhet. Vid ärendets behandling har intet framkommit, som ger stöd för motionärens uttalande, att bestämmelsen skulle bereda domstolarna särskilda svårigheter vid tillämpningen.

I anledning av att i motionen berörts verkningarna i pensionshänseende av avsättning förtjänar här omnämnas, att frågan behandlades vid genomförandet av 1948 års strafflagsreform och att i anslutning härtill år 1950 genomfördes en ändring, varigenom avsatt ämbetsman bibehålles vid intjänata pensionsförmåner.

Vad utskottet hemställt bifölls av riksdagen.

Remissyttranden

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionen från *justitiekanslern*, *riksåklagarämbetet* och *hovrätten för Västra Sverige*, varjämte tillfälle att yttra sig över motioner beretts *Sveriges Akademikers centralorganisation* och *Tjänstemännens Centralorganisation*.

Avstyrkande yttranden har avgivits av *justitiekanslern* och *riksåklagarämbetet*. Motionen tillstyrkes däremot av *hovrätten för Västra Sverige* — utan motivering — och av *Tjänstemännens Centralorganisation*. *Sveriges Akademikers centralorganisation* slutligen vill icke motsätta sig en utredning av frågan.

Justitiekanslern ifrågasätter om icke de möjligheter som nu finnes att mildra följderna av en avsättningsdom är så pass stora, att man får åtnöjas med dem, särskilt om de svårigheter beaktas som synes uppstå, därest försök göres att realisera motionärens uppslag. I detta sammanhang anför *justitiekanslern* bl. a. följande:

Kungl. Maj:t äger sålunda i benådningsrätten ett institut, som åtminstone ibland torde kunna komma till användning i de fall varom här är fråga. Av nåd kan Kungl. Maj:t sålunda befria den dömda från avsättningen och låta honom behålla sitt ämbete med de ekonomiska förmåner detta medför. Uteslutet torde heller icke vara, att om den dömda ej bör utöva det ämbete, från vilket han avsatts, Kungl. Maj:t kan — ev. i samförstånd med honom — i samband med en benådning från avsättningen förflytta honom till en annan tjänst av sådan natur att den begångna gärningen icke kan anses diskvalificera honom härför. En domare eller prästman exempelvis kan, efter en för dem ovärdig gärning, ej vidare tillåtas utöva sitt ämbete, men det synes icke behöva vara något ovillkorligt hinder att låta domaren eller prästmannen erhålla en annan syssla i samband med en benådning från avsättningen. För domaren skulle det kunna bli fråga om en utredningstjänst inom förvaltningen, för prästmannen en bibliotekssyssla eller liknande. Ämbetet föreställer sig att på detta sätt klart obilliga verkningar av en avsättningsdom ofta nog skulle kunna undvikas.

Även om vederbörande ej på nu antytt sätt kan erhålla annan tjänst, kan staten ändock i sin stora förvaltning ej sällan bereda honom annan anställning och därigenom ge honom ett levebröd. I praktiken har detta också inträffat, sannolikt ganska många gånger, låt vara att vederbörande måst åtnöjas med en rätt undanskymd och mindre lönande befattning; nöden har dock kunnat hållas från dörren.

I yttrandet berör *justitiekanslern* också motionens förslag om prövning genom en särskild instans av den avsatte ämbetsmannens ekonomiska villkor. *Justitiekanslern* anför:

Emot en prövning genom särskild instans av fråga om ekonomisk ersättning åt ämbetsman, som avsatts, synes kunna invändas, att bestämmandet av påföljd för en ämbetsman, som begått ett brott, bör liksom nu vara enhetligt ordnat. Det är domstol som handhar denna uppgift och beslutar om den påföljd i dess helhet som skall inträda för ämbetsmannen. Där fråga uppkommer om allmänt straff vid sidan av avsättningen, påverkas ställningstagandet av denna fråga av det straff avsättningen utgör, och resultatet kan bli, att allmänt straff ej utdömes. Om vid en efterföljande prövning gottgörelse på grund av avsättningen tillerkännes ämbetsmannen, kan allmänt straff, som domstolen för sådant fall till äventyrs velat ådöma, ej vidare utmätas. Den klyvning av förfarandet vid bestämmandet av påföljden för en ämbetsmans brott, som motionärens förslag medför, innebär alltså en viss olägenhet.

Enligt *justitiekanslern* torde motionären med sitt förslag ha åsyftat ämbetsmän i statens tjänst. *Justitiekanslern* erinrar emellertid om att samma fråga också kan uppkomma beträffande kommunala tjänstemän och att

förhållandet även i fråga om personer i enskild tjänst ofta blir enahanda. Justitiekanslern uttalar:

Ett avskedande till följd av brott från en väl avlönad, trygg privat anställning jämte straffet kan mången gång drabba vederbörande oskäligt hårt, jämförligt med avsättningsstraffet för en i allmän tjänst anställd, och det kan förvisso synas önskvärt att genom ekonomisk ersättning för den mistade tjänsten mildra verkningarna även av denne privata tjänstemans brott. I själva verket torde det kunna sägas, att den av motionären väckta frågan utgör blott en del av det större problemet om möjligheterna att minska de faktiska ofta mycket hårda följderna av ett brott som en människa begår. Och det torde kunna sättas i fråga, om icke åtgärder av mera allmän natur på detta område äro förtjänta av uppmärksamhet lika väl som åtgärder i de av motionären åsyftade fallen, även om dessa senare av naturliga skäl bli mera kända.

Sammanfattningsvis får justitiekanslersämbetet anföra, att motionen, om än till syftet behjärtansvärd, dock icke synes böra föranleda någon åtgärd.

Riksåklagarämbetet uttalar, att ämbetet även med erkännande av de av motionären påtalade olägenheterna måste ställa sig tveksamt till tanken att införa en automatisk prövning av ersättningsfrågan. Enligt ämbetet kan det över huvud ifrågasättas om det finns anledning att på sätt som föreslagits i motionen privilegiera en ämbetsman som av domstol befunnits böra avsättas. Han försättes härigenom i en gynnsammare ställning i förhållande till privat anställda. Ämbetet anför:

Ämbetsstraffen tjäna uppgiften att från tjänsten skilja olämpliga eller ovärdiga ämbetsmän samt att ersätta andra straff, då skiljande från tjänsten är tillräckligt straff. Otivelaktigt kan ändamålet att skydda den offentliga tjänstens integritet stundom leda till att ämbetsstraff drabba mycket hårt. Även ett objektivt sett ringa brott kan medföra avsättning, om ämbetsmannen med hänsyn till tjänstens särskilda beskaffenhet genom brottet visat sig uppenbarligen icke vara skickad att inneha denna. Den särskilda påföljd som ämbetsstraffen utgöra för ämbetsmännen sammanhänger emellertid med att ämbetsmän enligt grundlagen i princip icke kunna avsättas annorledes än medelst rannsaking och dom. Den stränga behandling, som ämbetsmän i vissa fall kunna röna i ett brottmål, motsvaras sålunda av att de i andra avseenden intaga en mera privilegierad ställning än personer i enskild tjänst. I vilken utsträckning andra personer än ämbetsmän och med dem i förevarande avseende jämställda skola förlora sin arbetsanställning på grund av brottsliga förfaranden ligger utanför domstolens bedömande och inverkar icke när domstolen skall bestämma straff eller annan påföljd.

Ämbetet framför också i likhet med justitiekanslern erinringar mot förslaget om prövning genom en särskild instans. I denna fråga anför ämbetet:

En prövning, som efter lagakraftvunnen dom genom ett fristående organ skedde av en avsatt ämbetsmans ekonomiska villkor, finge anses innebära en omprövning av domstolens dom. Domstolen har nämligen gjort en samlad bedömning av påföljdsfrågan. Den omständigheten att avsättning ådömes skall sålunda i fall som avses i 25 kap. 7 § strafflagen tagas i beaktande

vid bestämmande av annat straff för brottet; böter kunna i sådant fall helt bortfalla. Det torde icke vara ovanligt att med hänsyn till avsättningsdomen domstolen finner sig kunna åtnöjas med ett villkorligt frihetsstraff. Om nu en ämbetsman döms till avsättning, och domstolen med hänsyn härtill mildrat det allmänna straffet eller låtit detsamma helt bortfalla, kan en sedermera tillerkänd ersättning åt den avsatte ämbetsmannen innebära att verkningarna av den fällande domen helt eller delvis neutraliseras.

I någon mån skulle de svårigheter som nu nämnts undanröjas, om man anförtrodde åt domstolen att i samband med domen avgöra, om ämbetsman som avsattes skulle helt eller delvis kompenseras för den mistade lönen. Häremot kan emellertid invändas, att man vid tidpunkten för domen icke har tillräcklig överblick över hur den avsatte ämbetsmannens ekonomiska ställning kan komma att te sig. Om han sedermera erhåller annan anställning, kan avsättningen jämte den erhållna kompensationen för mistad lön komma att medföra att straffpåföljden helt elimineras eller rent av att avsättningsdomen medför en ekonomisk fördel för honom.

Enligt *Sveriges Akademikers centralorganisation* torde vissa svårigheter föreligga att tillerkänna en avsatt tjänsteman särskild ersättning. I anslutning till detta uttalande yttrar SACO:

Det måste bl. a. vara i hög grad stötande för rättskänslan om man låter en sådan tjänsteman komma i ett bättre läge än en tjänsteman, som t. ex. på grund av en omorganisation tvingas lämna sin tjänst. Obilliga ekonomiska konsekvenser kan uppstå i båda fallen. Införandet av allmän tilläggs-pension har emellertid gjort situationen något gynnsammare.

Det större problemet är emellertid hur försörjningsfrågan skall ordnas före pensionsålderns inträde. I det avseendet befinner sig utan tvivel den på grund av brott avsatte i ett sämre läge än den som av andra skäl tvingats lämna sin tjänst. Den förre torde ha avsevärda svårigheter att vinna annan anställning. Det är närmast detta förhållande som kan motivera en särskild ersättning.

Tjänstemännens centralorganisation erinrar om att frågan om ekonomisk ersättning till avsatt ämbetsman berörts av Svea hovrätt i ett vid 1959 års riksdagen till första lagutskottet avgivet yttrande och att hovrätten därvid ifrågasatt om icke möjlighet borde öppnas för domstolen att i särskilda fall tillerkänna avsatt ämbetsman viss ersättning för mistade löneförmåner för tiden fram till pensionsåldern. TCO fortsätter:

TCO vill framhålla att i den kollision, som kan uppstå mellan det allmännas intresse av att innehavare av framskjutna ämbetsmannabefattningar omfattas med förtroende av allmänheten och den enskildes intresse av trygghet i anställningen, har ej i nu gällande lagstiftning rimlig hänsyn tagits till det senare intresset. Det är därför angeläget att denna fråga blir föremål för utredning. Olika möjligheter torde här föreligga. Svea hovrätt har pekat på en väg. Skulle denna väg ej vara framkomlig, kan man tänka sig att en särskild »nämnd» får pröva om och i vilken utsträckning vederlag bör utgå.

Angående inriktningen av en eventuell utredning anför TCO vidare följande:

Motionären tar främst sikte på ordinarie statstjänstemän, vilka ej kan avsättas annat än efter domstols prövning eller genom disciplinärt förfarande. Det må emellertid erinras om den situation, som föreligger för statstjänstemän med förtroendesysslor och statstjänstemän, som är tillsatta genom förordnande tills vidare eller på viss tid. I fråga om tjänstemän, som innehar förtroendesysslor, föreskrives i § 35 regeringsformen att de kunna entledigas, »när rikets tjänst det fordrar». Dessa ämbetsmän behöver alltså ej ha begått fel eller förbrytelse för att bli entledigade. I en sådan situation föreligger alltid möjlighet för Kungl. Maj:t att placera tjänstemännen i annan befattning eller att på annat sätt tillgodose rimliga ekonomiska krav. Bl. a. kan pension efter prövning beviljas (tjänstepensionsreglementet § 11). Samma är situationen i fråga om tjänstemän, vilka innehar tjänst på förordnande. Uttryckliga garantier för att hänsyn skall tas till dylika ämbets- och tjänstemäns rimliga krav på trygghet saknas dock. Det torde därför vara av intresse att en eventuell utredning även kommer att omfatta dessa fall.

Utskottet

Avsättning innebär förlust av rätt till lön från den dag dom å avsättning vinner laga kraft. I pensionshänseende intager den avsatte emellertid enligt nu gällande bestämmelser för statliga befattningshavare samma ställning som om han avgått frivilligt vid tidpunkten för avsättningen.

I förevarande motion väckes fråga om ekonomisk ersättning till avsatt ämbetsman och anhålles om utredning av spörsmålet. Till stöd för sin framställning anför motionären i huvudsak följande: Om avsättning på grund av det framskjutna ämbetet och nödvändigheten av allmänhetens förtroende för dess innehavare är ofrånkomligt, kan emellertid på grund av den förlorade tjänsteställningen större ekonomiskt straff drabba vederbörande ämbetsman än vad som är rimligt. Visserligen står det honom öppet att vädja till regering och riksdag om någon form av gottgörelse men svårigheten att ge en sådan kan vara stor, då ett positivt ställningstagande från riksdagens sida skulle kunna uppfattas såsom ett underkännande av domslutet. För att undvika svårigheter av detta slag förefaller det naturligt att efter en ämbetsmans avsättning en särskild prövning av därtill utsedd särskild instans automatiskt kunde och skulle ske av hans ekonomiska villkor.

Det synes först böra klarläggas att domstol, som skall bestämma påföljd för en ämbetsman, som begått brott, har att se ämbetsstraff (avsättning och suspension) och allmänt straff (straffarbete, fängelse och böter) såsom en helhet, ingående i en och samma straffmätning. Detta innebär att frågan om allmänt straff vid sidan om avsättning påverkas av det straff avsättningen i det särskilda fallet utgör och kan medföra att allmänt straff ej utdömes. I denna fråga kan också hänvisas till ett av högsta domstolen år 1956 avgjort mål, i vilket avskedets hårda ekonomiska verkningar för den

dömde och hans familj åberopats såsom skäl för att icke döma till avsättning (NJA 1956: 445). Av det anförda följer, att en ekonomisk ersättning i efterhand till den avsatte ämbetsmannen skulle ingripa i domstolarnas straffmätning.

Enligt regeringsformen § 26 äger Kungl. Maj:t att »i brottmål göra nåd». Det kan anmärkas, att ansökan om medgivande att uppbära genom avsättning mistade löneförmåner har ansetts innefatta nådeämne (NJA 1952: 176). Kungl. Maj:t kan jämväl av nåd befria den dömden från avsättning och ersätta detta straff med suspension och förflyttning. I likhet med vad justitiekanslern uttalat i sitt remissyttrande anser utskottet att klart obilliga verkningar av en avsättningsdom skall kunna undvikas genom nådeinstitutet.

Utskottet vill vidare anföra ytterligare några omständigheter som talar mot motionärens förslag att införa automatisk prövning av frågan om gottgörelse till avsatt ämbetsman.

En fråga som berörts av flera remissmyndigheter är om det finns anledning att privilegiera en ämbetsman som av domstol funnits böra avsättas. Vad som framhållits om att han härigenom skulle försättas i en gynnsammare ställning i förhållande till privat anställda synes vara värt beaktande. Det torde ej heller kunna bortses från den eventualiteten att en erhållen kompensation för mistad lön vid sidan av löneförmåner från en nyvunnen anställning skulle kunna innebära att avsättningsdomen ledde till ekonomisk fördel.

Utskottet får med åberopande av det anförda hemställa,
att förevarande motion, I: 76, icke måtte föranleda någon
riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 mars 1960

På första lagutskottets vägnar:

EMIL AHLKVIST

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Nyström*, Gezelius, fröken Mattson, herrar Fagerström och Svanström;

från andra kammaren: herrar Hedqvist, Onsjö*, Östrand, Edlund, Gustafsson i Borås, fröken Bergegren, herr Andersson i Storfors* och fru Kristensson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.